

Historische Vereniging Oud-Beijerland

Opgericht 30 september 1997

Beschermheer F.A. baron van Tuyll van Serooskerken

Ambachtsheer van Oud-Beijerland

website: www.hvobl.nl

jaargang 22 nummer 76 september 2019

Bestuur

P.J. in 't Veld, *voorzitter*
(0186) 61 75 23

A.W. de Groot, *secretaris*
Willem Vrijlandstraat 75,
3262 GN Oud-Beijerland
mail: a.groot21@upcmail.nl
(0186) 61 54 25

H.M. Dijkstra, *penningmeester en ledenadministratie*
mail: historischeverenigingobl@gmail.com
(0186) 61 69 06

L.H. van der Meer, *lid*
(06) 43 89 41 14

Redactie Beijerlandsche Berichten

Pieter Jan in 't Veld
Jan Paul van der Spek

Beijerlandsche Berichten verschijnt 4 x per jaar

Ons archief, het
Historisch Informatie Punt (HIP)
is gevestigd in de
Openbare Bibliotheek
Steenenstraat 24, Oud-Beijerland
Open: elke 2^e donderdag van de
maand van 14.00 tot 16.00 uur.
Buiten deze tijden contact:
A. van den Berg (0186) 61 42 40

Contributie
Minimaal € 10,- per jaar

Rekeningnummer
NL16 RABO 0351 187 103
t.n.v. HVO, Oud-Beijerland
Buiten de regio wordt de
Beijerlandsche Berichten per post
verzonden en brengen wij € 4,-
kosten in rekening
ISSN 2210-8645

Inhoudsopgave

Van de Bestuurstafel	3
Het verdwenen weesmeisje <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	4
Humane straffen (3) <i>Harry Aardoom</i>	7
'Toen en Nu' in foto's <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	10
De ambachtsheerlijkheid in de 18 ^e eeuw (3) <i>Jan P. van der Spek</i>	15
Aanwinsten <i>Alie van den Berg</i>	23

 H. HOOGVLIET totaalonderhoud

Schilderwerken, van advies tot een uitstekend eindresultaat

Voor al uw glas- en schilderwerken krijgt u bij ons vakkundig advies. Dankzij onze ervaring en kennis van nieuwe materialen en producten kunt u vertrouwen op een uitstekend eindresultaat. Uiteraard met erkende AF-garantie.

Kies voor kwaliteit! **www.hhoogvliet.nl**

gevestigd te Spijkenisse en Oud-Beijerland
Randweg 1 • 3201 VN Spijkenisse
T: 0181 - 61 54 54 • F: 0181 - 61 58 19

Van de Bestuurstafel

De afgelopen maanden is er flink doorgewerkt in ons archief. Zo zijn er nieuwe kasten aangekocht die beter voldoen en er meer kastruimte beschikbaar is. De oude kasten zijn geschonken aan de "Overbrugging". Wij nodigen onze leden graag uit om het zelf te komen kijken. Er is ook een grote slag gemaakt met het verder digitaliseren van het archief en deze gedigitaliseerde documenten zijn ondergebracht in een Cloud.

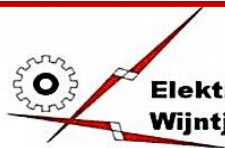
Ook de nieuw aangeboden documenten worden direct gedigitaliseerd.

Daardoor zijn in het Historisch Informatie Punt de foto's en documenten vrijwel direct zichtbaar te maken. De gedigitaliseerde items zijn de 100.000 ruimschoots gepasseerd.

Uit de media heeft u inmiddels wel vernomen dat onze vereniging het college van de gemeente Hoeksche waard heeft gevraagd, nog eens nadrukkelijk te kijken, of op termijn de oude technische school, nu Actief College, aan de Koninginneweg behouden kan blijven en niet zoals eerder besloten het gebouw op te offeren voor de uitbreiding van de begraafplaats.

Als u dit leest is de jaarmarkt op 14 september geweest; over de resultaten zullen wij u graag in het volgende nummer verslag doen.

Veel leesplezier met deze nieuwe Beijerlandsche berichten.
Het bestuur.

**Elektrotechnisch Buro
Wijntje B.V.**

Bij elektrotechnisch bureau **Wijntje** kunt u terecht voor al uw elektrotechnische installatiewerkzaamheden zoals onder andere:

- Licht- en kracht installaties
- Data netwerken • Noodverlichting
- Zwakstroom- en intercom installaties
- Keuren van elektrische apparaten
- Reparatie van witgoedapparaten
- Zowel voor bedrijven als particulieren

West-Voorstraat 14 3262 JP Oud-Beijerland 0186-612802 Info@wijntjebv.nl www.wijntjebv.nl

Het verdwenen weesmeisje

Pieter Jan in 't Veld

In augustus/september 1908 is een gebeurtenis in Oud-Beijerland landelijk nieuws. Zelfs de “Leeuwarder Courant” en “Het Nieuwsblad van het Noorden” nemen het bericht van de gebeurtenis in ons dorp over.

De koppen in de kranten luiden van: “Een weesmeisje en een verliefde Amerikaan” tot “Een romantische liefdesgeschiedenis”.

Op basis van de diverse krantenberichten proberen we een reconstructie te maken van deze gebeurtenis.

In 1907 was gedurende een half jaar in ons dorp, een in Nederland geboren, Amerikaan met zijn gezin woonachtig. Toen deze in het voorjaar van 1908 weer naar Amerika vertrok, wilde hij een aandenken uit Oud-Beijerland meenemen. Op een of andere manier kreeg hij foto's mee van de Oud-Beijerlandse weesmeisjes.

Op zekere dag ontving het weesmeisje, de 19 jarige Emmetje van der Schoor (geb. 28 maart 1889) van een geheel onbekend Amerikaan uit Oakland een huwelijksaanzoek. De Amerikaan had blijkbaar de foto's gezien van de Oud-Beijerlandse weesmeisjes en was verliefd geworden op Emmetje.

De Regenten van het weeshuis kregen lucht van het huwelijksaanzoek en benaderde de Nederlandse consul om informatie over deze Amerikaan. De verkregen informatie bleek gunstig te zijn, zodat de Regenten toestemming hebben gegeven voor de overtocht naar Amerika en een mogelijk huwelijk.

Een huwelijksbemiddelaar zou Emmetje begeleiden en voor vervoersbewijzen zorgen. De regenten hadden tevens met de Consul afgesproken dat Emmetje bij hem in dienst zou komen als de huwelijkskandidaat haar niet zou bevallen. Nadat de toezienend voogd van Emmetje hiervan hoorde maakte deze bezwaar, wat hij later weer introk na een gesprek met de Regenten.

Echter ook de Officier van Justitie begon zich met de zaak te bemoeien en hij maakte bezwaar, uiteindelijk was Emmetje nog minderjarig. Daarop trokken de regenten hun toestemming weer in.

Nu was het de gewoonte in het weeshuis, dat de wezen in de zomervakantie 10 dagen bij hun familie mochten doorbrengen. Zo ook Emmetje.

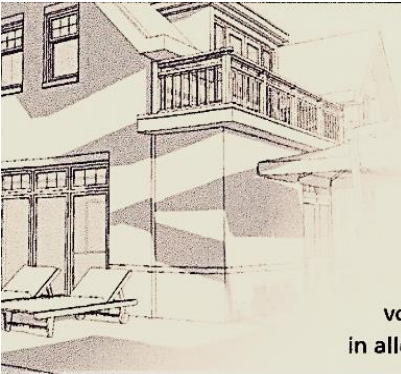
Volgens de geruchten zou Emmetje op donderdag met de stoomboot vanuit Oud-Beijerland, samen met de andere wezen naar Vlaardingen zijn gevaren. En daar hartelijk afscheid hebben genomen van de weesmoeder die hen had begeleid. Volgens betrouwbare bronnen zou Emmetje met de huwelijksbemiddelaar vrijdagmiddag met de stoomtram zijn teruggekeerd in Oud-Beijerland.

Volgens de bronnen zijn zij langs gegaan bij de gepensioneerde Brigade-Majoor Vonk. Deze zou mogelijk het geld voor de overtocht naar Amerika in bewaring hebben gehad. Om ca. 15.45 uur zijn beide weer met de stoomtram vertrokken.

Waarschijnlijk is Emmetje en haar begeleider per stoomschip de "Rijndam" naar Amerika gegaan. Vanuit New-York stuurt Emmetje nog een ansichtkaart naar Oud-Beijerland. Of Emmetje uiteindelijk met haar aanbieder is getrouwd en hoe het verder met haar is afgelopen weten we niet.

Bronnen: *Delftsche Courant* 28 augustus 1908
De Grondwet 30 augustus 1908

Bert Roos
ARCHITECTUUR

Een all-round architectenbureau, inzetbaar
voor bouw en verbouw, **renovatie** en **restauratie**
in alle segmenten van de woning- en utiliteitsbouw.

West-Voorstraat 25 B 3262 JP Oud-Beijerland T: 0186 614 157
M: 06 538 382 17 E: b.roos@bertroos.nl www.bertroos.nl

**...ook u kunt
geld verdienen
voor uw club,
vereniging
of ...!**

**Bent u lid van deze club of vereniging?
Dan kunt u de clubkas flink spekken!**

Koopt of verkoopt u een huis via makelaardij De Jong of laat u uw huis door ons taxeren, dan keren wij een bonus uit op de rekening van uw club, vereniging of ... van uw keuze. Deze bonus kan wel oplopen tot € 225,- per klant!

Kom voor meer informatie vrijblijvend langs bij één van onze vestigingen of kijk eens op onze website: www.makelaardijdejong.nl

Makelaardij De Jong
West-Voorstraat 29
3262 JP Oud-Beijerland
Telefoon 0186-617555

Makelaardij De Jong
Pieter Repelaerstraat 61B
3297 BL Puttershoek
Telefoon 078-6736255

De actieve Makelaar

www.makelaardijdejong.nl

Particulier & Zakelijk | Verkoop | Aankoop | Taxaties | Hypotheken

Humane straffen (3)

Harry Aardoom

In vorige nummers van Beijerlandsche Berichten werden al delen van Humane straffen geplaatst. In het onderstaande artikel volgt een derde deel met voorbeelden uit het rechtsarchief van Oud-Beijerland.

3. Op een ton?

Kennelijk betrof het een burenruzie in 1594 in Oud-Beijerland. Waarschijnlijk met veel gescheld en geroddel, beweringen die de roddelaarster naderhand voor de hoge vierschaar niet kon waarmaken. Op 16 september 1594 stond voor de hoge vierschaar van de Beijerlanden Gryete Ottendochter, de vrouw van Claes Adriaensz alias Oomen Claes. Ze had Annetgen Ewoutsdochter, de vrouw van Jan Cornelisse, beledigd. Dit waren bewoners van de Zinkweg onder Oud-Beijerland. De baljuw, Anthonij van Blenckvliet, eiste dat ze `... gestelt (zou) worden op ten dijcke op een tonne tot drye zonnendagen aen eenvolgende, ende aldaer telcken met publijcke wederroeping Godt ende Justitie mitsgaders de Ysscheresse om vergiffenisse te bidden ...´

Maar de schepenen beslisten wat minder spectaculair. Ze moest tijdens de rechtdag voor baljuw en schepenen `... op haar knyen ende met gevouden handen ... bidden om vergiffenisse.´ Enfin, u kent het al. En zo gebeurde het. (10). Het als eis op een ton op de dijk te kijk staan kwam ik méér tegen. Kennelijk was dit een alternatief voor in het schandblok moeten, het aan de kaak gesteld worden, wat elders gebeurde.

bron: (10). NA. (3.03.08.134), ORA inv.nr. 2, 16 sept 1594, fol. 77v – 78v.

4. Een rechterlijke dwaling?

Op 11 september 1595 werd voor de hoge vierschaar van Oud- en Nieuw-Beijerland Soetgen Willemsdr beschuldigd van diefstal. Details staan niet in het verslag. Maar ze werd verdedigd door Jaepgen Corssen, kennelijk een vriendin, die zich garant stelde. `... ter purgen tegens de aengeseyde dyeverye.´ Jaepgen voelde zich beledigd, en ze verzocht de schepenen van de hoge vierschaar om de belediging ongedaan te maken. `... de injurio te repareren honorabelycken ende proffytelycken ...´ Ze verlangde dat de schepenen die Soetgen hadden

gevonnist `... Godt ende Justitie om vergiffenisse ...´ zouden bidden. Ooit, vóór de Sint Elisabethsvloed van 1421, heette de rechtbank van dit gebied de hoge vierschaar van Strijen en Putten. Pas na het inpolderen van het westelijk deel van de Hoeksche Waard, ontstonden `de Beijerlanden´, en was het zinvol om voor de kolonisten in dit gebied een nieuwe rechtbank te maken, die in de eerste twintig jaar `de hoge vierschaar van Oud- en Nieuw-Beijerland´ werd genoemd. Maar deze rechtbank volgde wel de oude spelregels van de hoge vierschaar van Putten. Welnu, de schepenen erkenden dat er volgens het recht van Putten geen voldoende bewijs bestond. Volgens het privilege van (de hoge vierschaar van) Putten moesten er drie wettige getuigen zijn van een misdaad. Dus Soetgen Willemsdochter werd 13 September bij gebrek aan bewijs van rechtsvervolging ontslagen! (11).

bron: (11). NA. (3.03.08.134), ORA inv.nr. 2, 11 - 13 sept. 1595, fol. 89v – 90v.

5. Nog maar veertien jaar oud

Het was gebeurd op 20 januari 1595 ´s nachts om één uur op de boerderij van jonker Statius van Aesswyn in Nieuw-Beijerland. Een veertienjarige jongen, Barent Jansz, geboren in de buurtschap Caspel bij Hardenberg in Overijssel, had zich opgehangen achter in de stal aan een band waarmee koeien stonden vastgemaakt. Jan de Veth Claesz, schout van Nieuw-Beijerland, trad op als waarnemend baljuw van de hoge vierschaar van de Beijerlanden.

De schout had al navragend er nogal wat tijd in gestopt, want het gebeurde had ook hem aangegrepen. Bekenden op de boerderij hadden het niet zien aankomen. De jongen had zich dus `... verhangen ende hem zelve alsoo moorderlyck van levende lyve ter doot heeft gebrocht ... alle ´t welke bedroeffelycke zaecken zyn, ende van zeer quaede consequentie ...´

De schout kon niet anders dan eisen volgens het boekje. Het lijk diende op het galgenveld in Oud-Beijerland te worden gebracht en daar te worden begraven, met een paaltje op het graf met een bord waarop de zelfmoord diende te worden vermeld. Maar de schepenen zagen dat toch anders. Bij monde van procureur Jan Cornelisz, dienaar van jonker Statius, die hier kennelijk als advocaat mocht optreden, merkten de schepenen op dat hier geen sprake was van kwade wil. In tegendeel, en ook het feit dat hij maar veertien jaar oud was wees er op dat hij niet had beseft wat ie deed. `Naerdien ... nyet en blyckt dat (hij) sulcx uuyt quaden wille heeft gedaen ende overmits zyn jonckheyt van jaren ...´ Hij mocht

bij vonnis van de schepenen gewoon begraven worden op het kerkhof van Nieuw-Beijerland! (12).

bron: (12). NA. (3.03.08.134), ORA inv.nr. 2, 23 januari 1595, fol. 82v – 83v.

6. Veertien jaar hokken

Op 14 oktober 1596 stond Reijer Thonisz voor het hekje van de hoge vierschaar van Oud- en Nieuw-Beijerland. Hij was 44 jaar oud, geboren in het land van Heusden, en had gedurende veertien jaar in concubinaat geleefd met Tanne Thoonen, afkomstig uit Son. Ze hadden samen gewoond in Den Bommel, Heenvliet en Sommelsdijk, en hadden twee kinderen, die dus “onwettig” waren. Reijer was een driftig en kortaangebonden man. Ooit was er een losgebroken paard van hem in Middelharnis in de schutskooi gebracht. Dat paard was dus uit de wei uitgebroken en was door omstanders naar de schutskooi gebracht. Reijer moest volgens het reglement daarná wat aan de vorster, de opzichter van de schutskooi, betalen om zijn paard weer terug te krijgen. Dat schoot Reijer in het verkeerde keelgat. Hij werd driftig en sneed met zijn mes over het gehele gezicht van de vorster. Als moedige omstanders de vorster niet op tijd hadden ontzet zou die aan de nog op te lopen verwondingen zijn bezweken. Vervolgens was Reijer op zijn paard dermate roekeloos door Sommelsdijk gereden dat één van de inwoners zich op het nippertje had kunnen redden. Daarna bedreigde hij ook nog eens met zijn mes een vrouw die hem maande om zijn schuld aan haar te betalen. Reijer had toen duidelijk zijn dag niet. Goed, baljuw Anthonij van Blenckvliet werd ook hier niet vrolijk van, en stelde dan ook voor om Reijer te geselen en brandmerken, waarna hij zou worden verbannen uit Holland en Beijerland. Maar de schepenen waren veel praktischer. Waarschijnlijk zagen ze wel dat Reijer het eigenlijk niet zo kwaad bedoelde, maar onmachtig was om zijn gedrag te veranderen. Zij verklaarden dat zij ‘... meer genegen wesen tot barmhertigh als tot rigeur van Justitie’. Reijer diende ‘... te vallen op syne blooten knyen en Godt ende Justitye te bidden om vergiffenisse ...’ Ze vermaanden Reijer vervolgens dat hij diende te trouwen, óf dat hij zijn vriendin voorgoed moest verlaten. En zo gebeurde het! (13).

bron: (13). NA. (3.03.08.134), ORA inv.nr. 2, 14 oktober 1596, fol. 98 - 99.

‘Toen en Nu’ in foto’s

Pieter Jan in 't Veld

De Langeweg met op een foto uit 2006 een gedeelte van de fabriek van KONI.
In 2019 staat hier de showroom van autobedrijf Kooiman.

In **1962** voor de dijkverzwaring maakt A. Demmers vanaf de ambachtsschool deze foto van de Buitenhavenstraat. Op de achtergrond is nog te zien de watertoren en de suikerfabriek. In **2019** vanaf ongeveer de zelfde plaats en is te zien hoeveel er is afgebroken in dit deel van de straat. Wie goed kijkt herkent achter de winkel van Watersport Kats het enige nog herkenbare pand in de Bootstraat met de huisnummers 12-14.

Foto van de Kerkstraat in **1987**, links te zien bakker Groeneveld die hier sinds 1896 is gevestigd. Nu verbouwd tot woonhuis. Op de achtergrond nog te zien, de afgebroken Chr. Huishoudschool. De foto uit **2019** laat zien hoeveel er is veranderd in 32 jaar.

Vier foto`s van de Karel Doormanstraat, gemaakt vanaf de toren. (zie p.14)

1

2

3

4

- foto 1. Omstreeks **1960** de Abel Tasmanstraat is nog niet aangelegd, op die plaats staan nog de armenhuisjes.
- foto 2. uit **2011** met de Jan Ligthartschool uit 1964 en het voormalige postkantoor uit 1972.
- foto 3. uit **2011** de Jan Ligthartschool afgebroken.
- foto 4. uit **2019** ook het voormalige postkantoor heeft plaats gemaakt voor de toekomstige nieuwbouw van het project Abel Tasmankwartier.

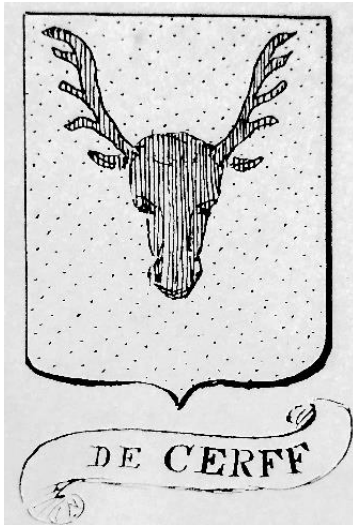
De ambachtsheerlijkheid in de 18^e eeuw (3)

Jan P. van der Spek

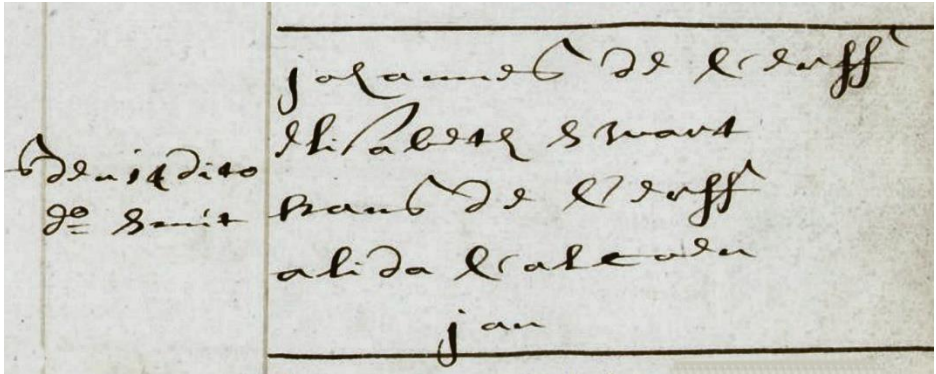
Na een beschrijving van Jacoba Catharina van Schoonhoven in de laatste twee nummers van Beijerlandsche Berichten, sluit ik deze serie af met een aantal opmerkingen over Jan de Cerff. Hij was ambachtsheer van Oud-Beijerland van 1737 tot zijn dood in 1752. Een bijzonderheid is dat hij en zijn vrouw Anna Nutges in de Dorpskerk begraven werden. Tenminste daar gaan we dan maar van uit. Een fraaie grafzerk bevindt zich immers nog steeds in het Gravinnehuisje van de Dorpskerk.

De afkomst van Jan de Cerff (1687 – 1752)

Het voorgeslacht van Jan de Cerff is afkomstig uit Frankrijk. Via Vlaanderen vestigden zij zich in Amsterdam. De eerste die in dit verband genoemd moet worden is Johannes (Hans) de Cerff. Hij werd in 1615 in Vlaanderen geboren, trouwde in 1645 te 's-Gravenhage met de uit Brugge afkomstige Lijsbeth van den Enden. Hij overleed op 20 mei 1690 te Amsterdam en werd in de Westerkerk begraven. Uit dit huwelijk werden meerdere kinderen geboren. Een tweetal speelt een rol in de geschiedenis van Oud-Beijerland. Allereerst Johanna de Cerff, geboren op 23 februari 1655 te Amsterdam. Zij trouwde met de Ernestus van Harlingen, predikant te Westbroek en Achttienhoven. Hun zoon Johannes Martinus van Harlingen werd op 2 januari 1684 te Westbroek geboren. Hij emigreerde naar Amerika en vestigde zich te Harlem (New York). Op 17 september 1722 trouwde hij met Maria Bussing. In 1735 kocht hij een boerderij te Lawrence Brook bij New Brunswick en vestigde zich daar. Hij woonde daar tot zijn dood op 22 augustus 1768. Hij erfde uiteindelijk van zijn neef Jan de Cerff de ambachtsheerlijkheid Oud-Beijerland en werd in 1758 daarmee beleend. Men had in Oud-Beijerland dus een Amerikaanse ambachtsheer. Dit lijkt moeilijker dan het is, want Johannes Martinus liet zijn Hollandse zaken behartigen door een tweetal waarnemers. [afbeelding handtekening waarnemers] Na zijn dood verkochten zijn kinderen de heerlijkheid aan Jacoba Catharina van Schoonhoven.

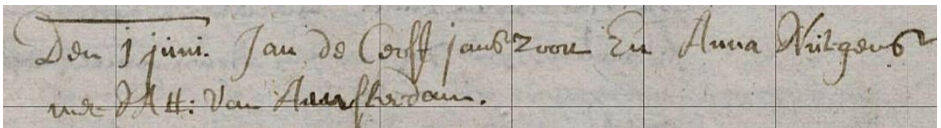

Weer terug naar Hans de Cerff. Naast de dochter Johanna de Cerff werd er ook een zoon Johannes geboren. Deze werd te Amsterdam gedoopt op 9 februari 1659. Hij was koopman en woonde op de Keizersgracht. In 1684 trouwde hij met Elisabeth Swart, de weduwe van ds. Nicolaas Cansius. Deze Nicolaas Cansius was afkomstig van Klaaswaal en bij zijn huwelijk was hij predikant te Zwartewaal. Uit het huwelijk van Johannes de Cerff en Elisabeth Swart werd in 1687 Jan de Cerff geboren, op 14 september 1687 werd hij gedoopt in de Nieuwe Kerk.

Doopinschrijving Jan de Cerff, Amsterdam

Getuigen waren Hans de Cerff en Alida Calcoen. Op 11 mei 1712 ondertrouwde hij in Amsterdam met de 20 jarige Anna Nutges (1691 – 1748), dochter van Hendrik Nutges en Adriana de Geus. Het huwelijk werd op 1 juni 1712 te Abcoude voltrokken. Waarom het stel in Abcoude trouwde is niet bekend.

Aantekening huwelijk met attestatie van Amsterdam

Jan de Cerff werd koopman in Amsterdam en woonde aan de Keizersgracht. Hij werkte samen met zijn schoonvader onder de naam “Nutges en de Cerff”. Zij handelden in producten die door de VOC-schepen uit Indië werden aangevoerd. Dit was een handel in het groot, zoals vermeld door Kristof Glamann, die onderzoek deed naar de handel tussen Nederland en Azië in die periode:

Als voorbeeld van dit type verkoop kunnen we de veiling verkoop van peper nemen in Amsterdam van mei 1714, toen 2210 balen zwarte

TAFEREEL
DER
NEEDERLANDSCHE
GESCHIEDENISSEN.

OF
GODS REGTERHAND,
Van tyd tot tyd Verhoogd en Verbeetlykt, in Zegeningen en Oordeelen
VAN DE
VEREENIGDE NEEDERLANDEN.

En zyne KERKE in dezelve,
Tot op het Jaar 1742.
In **HELDEDIGTEN**, met bygevoegde **AANTEKENINGEN**
DOOR

JAN DE CERFF,

Heer van Oud-Beyerland.

TE **AMSTELDAM,**
By **HENDRIK VIEROOT,**
MDCCXLII

Titelpagina van het boek Jan de Cerff

peper met een netto gewicht van 955.733 pond verkocht werden met een opbrengst van f 882.000,-. Er waren in het totaal 66 kopers. De negen grootste kopers kochten meer dan de helft van de peper. Een aantal van deze grootste kopers kochten in hetzelfde jaar ook

*kruidnagels, maar als we de kaneelveiling nemen staan aan de top
Joan Schutt, Nutges en de Cerff, Joan Blom en Jan Scherrenberg.*

Geen geringe handel dus. Na de dood van zijn schoonvader werd de handelsfirma voortgezet door Jan de Cerff en zijn ongehuwde schoonzuster Catharina Nutges.

Jan de Cerff werd ambachtsheer van Oud-Beijerland, Demmerick en Vinkeveen. De heerlijkheid Oud-Beijerland had hij in 1737 van de erfgenamen van C.J. Pierraard gekocht. Zijn betrokkenheid op de ambachtsheerlijkheid was groot. Zo had hij een huis aan de West-Voorstraat van de erven van Pierraard gekocht en woonde daardoor regelmatig in Oud-Beijerland. Hij bemoeide zich met het beroepen van een nieuwe predikant. Een paar maal wees hij het voorstel van de kerkenraad af en uiteindelijk werd ds. W.B. van de Kastele de nieuwe predikant van Oud-Beijerland, (toevallig was hij wel familie van Jan de Cerff). Verder deed hij alles wat van een goed ambachtsheer verwacht kon worden. Op latere leeftijd schreef hij een boek over de vaderlandse geschiedenis. Het boek was geheel in dichtvorm geschreven.

In 1748 stierf Anna Nutges en zij werd op 7 juni 1748 te Oud-Beijerland begraven. Een familiekronek van de familie Nutges geeft hierover het volgende:

Zijn huisvrouw Anna Nutges overleed na een langdurige verzwakking door jicht en andere kwalen op vrijdag 31 mei 1748 en werd van hier [Amsterdam] naar Oud-Beijerland gevoerd, daar hij een grafkelder had laten opmaken en met zijn wapen versieren, in welke zij op 7 juni 's avonds met veel pracht en statie is begraven.

Op 2 april 1749 lieten Jan de Cerff en zijn schoonzuster Catharina Nutges beiden een testament maken door notaris Willem Jan Vos te Amsterdam. Daarbij vermaakten zij hun goederen aan elkaar, met de conditie dat na het overlijden van de langstlevende deze goederen weer in het bezit van de eigen familie zouden komen. Misschien niet zo'n vreemde constructie, want zij hadden op zakelijk gebied erg veel samengewerkt. Mogelijk kon Catharina hierdoor de zaak nog voortzetten. Jan de Cerff noemde in dit verband speciaal de ambachtsheerlijkheid Oud-Beijerland, de tiendrechten die hij daar bezat en verder zijn effecten in Engeland. De volgende familieleden kregen een legaat: Zijn nicht Cornelia de Cerff, dochter van Eduard de Cerff, wonende te Oud-Beijerland, zou haar leven lang f 300,- per jaar ontvangen. Zij neef Hendrik Croese Gerardszoon en zijn echtgenote Elisabeth de Cerff, zijn nicht Anna Croese, weduwe van Laurens Boon, zijn neef Eduard van Harlingen, zijn neef Martinus van Harlingen te IJsselstein en zijn neef Ernestus van Harlingen

ontvingen elk f 5000,- ineens. De Diaconie van Oud-Beijerland bedacht hij met een legaat van f 1000,-. Jan de Cerff overleed in 1752 en werd op 7 november 1752 te Oud-Beijerland begraven. De reeds vermelde familiechroniek meldt hierover:

doch in het jaar 1740 de negotie langzamerhand beëindigend, ging hij wonen op de Keizersgracht westzijde bij de Spiegelstaat, in een huis afkomstig van zijn grootvader Hans de Cerff, daar hij op dinsdag 31 oktober 1752 's morgens om zes uur na twee dagen ziekte aan een pleuris overleed en werd zijn lijk op 7 november 1752 bij dat van zijn vrouw op dezelfde wijze te Oud-Beijerland begraven. Hij heeft nooit kinderen gehad.

Zijn schoonzuster Catharina Nutges erfde zijn bezittingen en werd ambachtsvrouw van Oud-Beijerland. Na haar dood in 1756 namen haar erfgenamen Nicolaas Verschaak en Jacob de Geus al haar nagelaten goederen in bezit, waaronder ook de nalatenschap van Jan de Cerff. Dit was in strijd met de door Jan de Cerff in zijn testament gestelde voorwaarden. Zij familieleden maakten een proces aanhangig tegen Nicolaas Verschaak en Jacob de Geus. Bij een uitspraak van de Hoge Raad van Holland werden zij in het gelijk gesteld en werd bepaald dat Johannes Martinus van Harlingen op 5 mei 1758 met de ambachtsheerlijkheid zou worden beleend. Ook de tiendrechten van Oud-Beijerland kwamen weer in hun bezit en werden in 1765 door mr. Martinus Boon van zijn mede erfgenamen voor f 1120,- gekocht. Deze Marinus Boon was ten

Grafsteen Jan de Cerff en Anna Nutges (fragment)

tijde van Jan de Cerff en Catharina Nutges, secretaris, dijkgraaf en rentmeester van Oud-Beijerland. Toen Nicolaas Verschaak en Jacob de Geus tijdelijk de scepter zwaaiden in Oud-Beijerland werd hij door hen onheus bejegend en dit was aanleiding voor hem om ontslag te nemen uit al zijn functies, waarna hij Schout en Secretaris van Dubbeldam werd.

In het Gravinnenhuisje in de Dorpskerk van Oud-Beijerland ligt een gave marmeren grafsteen met het alliantiewapen De Cerff-Nutges. Toen in 1795 de wapens uit de grafstenen moesten worden weggekapt, is deze steen mogelijk ook onder handen genomen, maar wel zodanig dat de figuren van de beide wapens nog goed te onderscheiden zijn. De wapens zijn beschreven door mr. P.C. Bloys van Treslong Prins in "Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Zuid-Holland". Voor de Cerff luidt deze beschrijving:

Gevierendeeld, I en IV een hertenkop schuin links geplaatst; II en III in drie mensenhoofden, een rechts, een links gewend en een aanzijnde; het hartschil Beieren.

wapen de Swart

Op het hartschild is in feite niets meer te onderscheiden, maar het ligt voor de hand dat dit het wapen van de ambachtsheerlijkheid Oud-Beijerland heeft gedragen. Van het wapen van Jan de Cerff zijn verder geen afbeeldingen bekend. Wel komt de hertenkop op oudere wapenschilden voor. Niet verbazingwekkend, want het Franse woord voor hert is immers: *cerf*. De oorsprong van de drie mensenhoofden in het wapen is niet met zekerheid vast te stellen. Mogelijk zijn deze afkomstig van een wapen van de familie de Swart. Bij deze naam is wel een wapen bekend waarop drie 'negerhoofdjes' zijn afgebeeld. Het wapen op het ovale schild van Nutges is als volgt:

Gevierendeeld: I en IV een pronkende pauw; II en III drie schelpen, 2 en 1.

De pronkende pauw komt ook voor in het wapen Nutges in de kerk te Bennebroek. De familie Nutges kocht de ambachtsheerlijkheid Bennebroek en liet een wapenschild met pauw in een kerkbank aanbrengen. Van dit wapen is de oorsprong van de schelpen (nog) niet bekend.

Volgens het gaarderregister en de rekeningen van de kerk zijn Anna Nutges en Jan de Cerff in de kerk te Oud-Beijerland begraven. Voor geen van hen werd

Wapenbord Nutges en Willink, Hervormde kerk Bennebroek

een graf gekocht en dit is verklaarbaar, omdat zij het Gravinnenhuisje als begraafplaats van de ambachtsheren en vrouwen hebben beschouwd. In het Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden door A.J. van der Aa van 1840 staat vermeld dat toen men het lijk van Jan de Cerff daar wilde begraven, men een loden kist met het stoffelijk overschot van gravin Sabina van Egmont aantrof. Bij de verbouwing van de kerk in 1925 werd de grafkapel verplaatst en werd het graf geopend. men trof daarbij inderdaad een loden kist aan. Van het bovengenoemde echtpaar vond men geen spoor. Het is vrij zeker dat zij in de grafkapel zijn begraven, want anders zou daar de grafzerk niet zijn geplaatst. Tussen 1752 en 1840 is bijna honderd jaar verstreken. Mogelijk is er een grafkelder naast de kelder van Sabina van Egmont geweest, maar hier aan

werd, bedolven onder het puin, in 1925 geen verdere aandacht besteed. De fraaie grafsteen kreeg wel een plaatsje in het nieuwe Gravinnenhuisje.

bronnen:

K. Siderius. *Uit vervlogen dagen (Oud-Beijerland 1967)*

A. Bestebreur. *De Dorps-kerck van Out-Beierlant (Oud-Beijerland 2004)*

K. Glamann, *Dutch-Asian trade 1620 – 1740*, ('s-Gravenhage 1958)

C. Baars, *Het voorgeslacht van Jan de Cerff etc. Ons Voorgeslacht (120), februari (1964)*

A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden (Gorinchem 1840 1851)*

P.C. Bloys van Treslong Prins, *Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Zuid-Holland (Utrecht 1922)*

Nationaal Archief 's-Gravenhage. Vooral: *Familearchief Van der Staal van Piershil (3.20.54)*

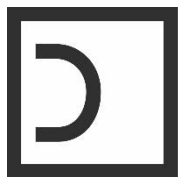
Centraal Bureau voor Genealogie (Centrum voor familiegeschiedenis), 's-Gravenhage

Archief Historische Vereniging Oud-Beijerland

Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek (Martin Bunnik)

B A Z Z
Jeans & Casual

Oost-Voorstraat 27-28, Oud-Beijerland
www.bazzcasual.nl

DUIFHUIZEN

Tassen & koffers

Aanwinsten

Alie van den Berg

Aanwinsten van 21 mei 2019 tot 31 juli 2019

Via H. Groeneveld:

diverse stukken uit de nalatenschap van de heer P. Vogelaar.

B-O-035 Oud-Beijerland, gedichten door A. Groeneweg, verzorgd door S.S.O. 1978.

B-O-043 Niets ongerijmds, gedichten van H. Hommes- van Atten.

B-V-017 O.S.V. "Olympia – 50 jaar 1916-1966".

Archief Oranjevereniging Prinses Juliana.

Archief middenstand/winkeliersvereniging Oud-Beijerland.

Voor een onafhankelijk

Hypotheekadvies

Neem contact op met John van Helden 0186-634214
j.vanhelden@schepassuranten.nl www.schep-assuranten.nl

**Brood- en banketbakkerij
Voordijk b.v.**

Molendijk 44 | Emmastraat 8b
Oud-Beijerland Heinenoord
T 0186-612592 | T 0186-602086

bestelling@bakkervoordijk.nl
www.bakkervoordijk.nl

www.makocleaning.nl

mako

cleaning service

Schoonmaak-onderhoud
Glazenwasserij
Gevelreiniging
Graffitiverwijdering

L.J. Costerstraat 4 • Oud-Beijerland
Telefoon 0186 - 619 500

kooiman
AUTOBEDRIJF